

CERAMICA TIP CUCUTENI C DE LA VORNICENI, POD IBĂNEASA

Maria DIACONESCU*

Keywords: neolithic, Cucuteni phase A-B, Vorniceni, Ceramic type C

La sfârșitul eneoliticului dezvoltat, prin prima jumătate a mileniului III, a început în spațiul românesc un nou proces de restructurare etnică și culturală¹, inițiat de comunități de origine răsăriteană, însoțiți de ceramica ce le era proprie (numită impropriu Cucuteni C), dar adoptată de comunitățile Cucuteni-Tripolie și Gumelnița². Veniți inițial prin infiltrații lente, aceste triburi pastorale nomade și seminomade din spațiul nord-pontic și nord-caspic, vor veni apoi în valuri succesive, având o influență limitată asupra comunităților amintite. În decenii de cercetare a culturii Cucuteni ceramica de tip Cucuteni C a suscitât interesul cercetătorilor care încearcă o încadrare a acestui tip de ceramică³. Studiile referitoare la această categorie ceramică, în special cele de sinteză, au adus lămuriri asupra evoluției sale. În această categorie au fost incluse în special vasele ce au folosit ca degresant scoica pisată, resturi vegetale, arse reducător sau semireducător, cu nuanțe diverse de culoare, forma cea mai frecventă fiind craterul. Vasele erau acoperite cu angobă, decorate cu motive pectinate, adâncite, alveole, creștături, proeminențe, butoni. Se observă anumite diferențe de la o fază la alta, și chiar în cadrul aceleiași faze, ordonarea făcându-se în special funcție de decor, pastă și de formă. Materiale Cucuteni C au fost descoperite în așezări încadrate în A3 la Berești⁴, Izvoare și Fedeleșeni⁵, Drăgușeni⁶, Fulgeriș⁷. La Drăgușeni însă lipsește categoria de ceramică fină, arsă la roșu, de dimensiuni până la 50 cm. În faza A-B sesizăm o îmbunătățire a calității pastei și a arderii ceramicii de tip Cucuteni C la Corlăteni⁸, Traian-Dealul Fântânilor⁹ Huși¹⁰, Cucuteni¹¹,

---

* Botoșani, maryadya@yahoo.com.

¹ Nicolae Ursulescu, *Continuitate și restructurări cultural-etnice în neoliticul și eneoliticul României*, în *Suceava*, XX, 1993, p. 15-21.

² Ann Dodd-Oprîtescu, *Considerații asupra ceramicii Cucuteni C*, în *SCIVA*, 31, 4, 1980, p. 547-557.

³ Hubert Schmidt, *Cucuteni in der Oberen Moldau, Rumänien. Die befestigte Siedlung mit bemalte Keramik von der Steinkupferzeit in bis dievollentwickelte Bronzezeit*, Berlin-Leipzig, 1932, pp 42-45; Vladimir Dumitrescu, *La station préhistorique de Traian (dep. de Neamț, Moldavie). Fouilles des années 1936, 1938 et 1940*, în „Dacia”, IX-X (1941-1944), p. 38; Ion Nestor et alii, *Săpăturile de pe șantierul Valea Jijiei*, în *SCIV* 2, 1951, 1, p. 72; *Idem*, *Cu privire la periodizarea etapelor târzii ale neoliticului din RPR*, în *SCIV*, 1959, 10, 2, p. 247 și urm.; Ion Nestor, Eugenia Zaharia, *Sur la période de transition de néolithique à l'Âge du bronze dans l'aire de la civilisation de Cucuteni et de Gumelnița*, în „Dacia”, N.S. XII, 1968, p. 17-43.

⁴ Ion Dragomir, *Principalele rezultate ale săpăturilor arheologice de la Berești-Dealul Bulgarului (1981), județul Galați*, în *Memoria Antiquitatis*, IX-XI, (1977-1979), p. 93-139.

⁵ Ann Dodd-Oprîtescu, *Considerații asupra ceramicii Cucuteni C*, în *SCIVA*, 31, 4, 1980, p. 547-557.

⁶ Aristotel Crîșmaru, *Drăgușeni. Contribuții la o monografie arheologică*, Botoșani, 1977, p. 61-63, 111; Silvia Marinescu-Bîlcu, Alexandra Bolomey, *Drăgușeni A Cucutenian Community, București-Tübingen*, 2000, p. 104-110.

⁷ Lăcrămioara Istina, *Ceramica de tip C descoperită în stațiunea Fulgeriș-Dealul Fulgeriș, com. Pâncești, jud Bacău*, în *Carpica*, XXXV, 2006, p. 47-60.

⁸ Ion Nestor et alii, *Săpăturile de pe șantierul Valea Jijiei*, în *SCIV* 2, 1951, 1, p. 72; *Idem*, *Cu privire la periodizarea etapelor târzii ale neoliticului din RPR*, în *SCIV*, 1959, 10, 2, p. 247 și urm.

⁹ Vladimir Dumitrescu, *La station préhistorique de Traian (dep. de Neamț, Moldavie). Fouilles des années 1936, 1938 et 1940*, în „Dacia”, IX-X (1941-1944), p. 38; Cătălin Bem, *Traian-Dealul Fântânilor fenomenul Cucuteni A-B*, București, 2007, p. 58-60.

¹⁰ Attila László, *Cercetări arheologice în așezarea Cucuteni A-B de la Huși*, în *Arh. Mold.* IV, p. 7-22.

Lozna¹², Rădulenii Vechi¹³.

Cantitatea de ceramică tip Cucuteni C de la Vorniceni, Pod Ibăneasa este în procent redus în raport cu ceramica cucuteniană, fiind dominată de aceasta. Procentul acestei categorii ceramice atinge cca 0,1%. Cele mai multe fragmente de ceramică Cucuteni C s-au găsit în gropi, în locuințe și puține în spațiul dintre complexe. Coexistența celor două categorii ceramice începând cu sfârșitul fazei A a condus la o influență reciprocă atât în ceea ce privește forma vaselor cât și decorul de pe suprafața acestora, rezultând astfel acea categorie de sinteză. Ceramica Cucuteni tip C preia din tehnica olarilor cucutenieni, astfel se ajunge la procesul de "cucutenizare" a acesteia.

Tehnologia

Ceramica tip Cucuteni C a cunoscut de-a lungul existenței sale influențe în cadrul transformărilor etno-culturale, dar și-a menținut anumite trăsături distincte care o definesc. Pe baza materialelor ceramice descoperite constatăm o anumită individualitate a acestui tip de ceramică și în așezarea de la Vorniceni, în limitele a ceea ce-i este caracteristic în prepararea pastei, arderea ceramicii și ornamentare. Astfel de diferențieri se observă în așezări din aria cucuteniană cât și în cea tripoliană¹⁴.

Tehnica pastei

Primul arheolog ce a constatat diferența evidentă dintre ceramica cucuteniană și cea tip C a fost H. Schmidt¹⁵. Pasta din care sunt modelate, formele, arderea, decorul, utilizarea scoicii pisate drept degresant, constituie atribute culturale analizate atent de cercetători preocupați de această categorie ceramică. În pastă au mai fost folosiți ca degresant granule de ceramică pisată, microprundișuri, calcar, nisip și chiar mică, materiale organice¹⁶. În așezarea de la Vorniceni, pe lângă tradiționalele vase modelate din pastă ce au în compoziție cochilii pisate constatăm un progres important în ceea ce privește calitatea pastei, în special în cazul celei ce are în compoziție nisip și șamotă, situație ce a fost observată și în altă așezare A-B, la Traian Dealul Fântânilor¹⁷. Acest grup de vase sunt decorate diferit, cu butoni în relief, proeminente, și chiar tortițe. Se observă că scade în mod simțitor proporția ceramicii cu scoică pisată. Vasele erau arse reducător sau semioxidant, la o temperatură până la 500° C, mai rar oxidant. Din acest motiv vasele au o culoare roz-gălbuie, roșietic-gălbui cenușiu, neagră-cenușie. Cât privește ceramica ce are incluse materiale organice la Vorniceni s-au găsit mai multe fragmente. Pentru reducerea porozității cât și pentru a oferi o suprafață pe care se putea imprima decorul specific al acestei specii ceramice, cele mai multe vase erau angobate. Pentru a asigura o uscare rapidă, vasele mari erau realizate din două straturi suprapuse de pastă, fapt ce se observă în rupura fragmentelor ceramice. Vasele au în general dimensiuni medii, mici, dar există și puține vase mari (fig. 2/2; 9/1; 14/6). La Vorniceni se remarcă prezența unor fragmente ceramice de vase ce au fost modelate din pastă proprie ceramicii cucuteniene, pe forme deasemeni cucuteniene, decorată cu motive ce aparțin ceramicii Cucuteni C. Se constată și în sens invers, așa numitul proces de "cucutenizare" a tehnicii de producere a unei categorii aparte, cu pastă de calitate superioară, cu angobă fină, lustruită, fără scoică pisată, dar care păstrează decorul și formele specifice ceramicii Cucuteni C. Acest proces de

---

¹¹ Mircea Petrescu-Dîmbovița, Mădălin-Cornel Văleanu, *Cucuteni-Cetățuie. Săpăturile din anii 1961-1966. Monografie arheologică*, BMA XIV, p. 229-244.

¹² Paul Șadurschi, *Așezarea eneolitică din turbăria de la Lozna (jud. Botoșani)*, în *MCA*, XV, 1983, p. 91.

¹³ Vsevolod Marchevici, *Așezarea culturii Cucuteni-Tripolie de la Rădulenii Vechi (II)*, *R. Moldova*, în *MA*, XIX, 1994, p. 138, fig. 9/1-4.

¹⁴ Ștefan Cucoș, *Ceramica de tip C din aria culturii Cucuteni*, *Mem. Antiq.*, IX-XI, 1977-1979, p. 63-92.

¹⁵ Hubert Schmidt, *op. cit.*, p. 43.

¹⁶ Silvia Marinescu-Bîlcu, *op. cit.*, p. 104.

¹⁷ Cătălin Bem, *op. cit.*, p. 59.

producere a ceramicii de tip C va conduce la crearea unei categorii cu pastă de calitate, oarecum apropiată de cea cucuteniană. Pe un fragment tip C descoperit în Gr. 34 se observă un decor specific speciei amintite, dar aplicat asemeni celui propriu ceramicii cucuteniene.

Forme specifice

Friabilitatea vaselor de tip C nu a permis reconstituirea lor decât în parte, doar unul dintre vase, de mici dimensiuni a fost descoperit întreg (fig.14/3). Cea mai frecventă formă întâlnită la Vorniceni, dar și în celelalte stațiuni cucuteniene, este cea a vaselor crater. Acestea au gura largă, buza evazată sau dreaptă, groasă, gât scurt, umăr proeminent, rotunjit, corp tronconic, fund plat¹⁸ (fig. 9/1; 14/3,6). Acestea aparțin celor mai diverse dimensiuni, diametrul acestor vase poate ajunge până la 35-40 cm, iar înălțimea este ceva mai redusă sau egală cu diametrul. Sunt modelate din pastă ce au în compoziție cochilii de scoică și materiale organice, ceramică pisată și au culoare brun-cenușie, galben-roșiatic, cu un decor divers. Forma aceasta se găsește în toate cele trei faze ale culturii Cucuteni¹⁹.

O formă nouă pentru faza A-B este strachina tronconică cu pereți groși, gura largă, buza tăiată orizontal, fund nedefinit, modelată din pastă ce folosește drept degresant ceramică pisată (fig. 12/6; 14/2) Tot din categoria străchini sunt vasele ce au buza distinctă, răsfrântă spre exterior, umărul rotunjit (fig. 3/2; 11/7,9; 13/2; 14/4). Ca formă aceasta se întâlnește mai ales începând cu etapa A-B2²⁰ și mai frecvent în faza B²¹.

Din tipologia cucuteniană a fost preluat castronul, fragmentele acestora la Vorniceni arată o creștere a numărului acestei forme de vase. Buza vaselor este verticală sau invazată, fundul plat, umărul în carenă, dar mai ales rotunjit (fig. 12/4; 13/3-6).

O altă formă rară este paharul/cupă ce are gura și fundul aproape egale cu înălțimea, umărul arcuit (fig.13/1). Pasta este friabilă, poroasă, prăfoasă, de culoare cenușiu-pământie.

Vasele tronconice au dimensiune medie, fundul redus, pereții evazați, umărul ușor rotunjit, gura largă, dublă față de bază. Această formă este modelată în special din pastă friabilă ce are în compoziție ceramică pisată sau materiale organice. De obicei sunt ornamentate doar cu butoni sau proeminențe conice pe corp sau chiar pe buză (fig. 3/8; 14/1).

Din categoria vaselor cu buza răsfrântă în afară, gât înalt, bitronconice, proeminență conică drept ornament pe buză (fig. 11/6), sau deasupra umărului (fig. 11/4-5), semnalăm doar fragmente.

Pe lângă vasele enumerate anterior s-au găsit și vase miniaturale modelate din pastă cu scoică. În general acestea imită formele vaselor de dimensiuni mari, cratere, străchini (fig. 1/1;5/2; 6/1,5; 8/7; 9/5; 10/3; 13/8).

Transformările care se produc în faza A-B în ceea ce privește tipologia vaselor are ecou și în categoria vaselor de tip C prin preluarea unor forme, elemente ale decorului cucutenian, astfel încât varietatea acestora crește.

Motive decorative

Ceramica tip Cucuteni C se diferențiază de ceramica cucuteniană prin compoziția pastei, tehnica de execuție, forme. Și ornamentele cu care e împodobită sunt particulare, proprii acestui tip de ceramică²². În general decorul acestei categorii de vase nu este foarte variat. Acesta este ales funcție de forma vasului, prezintă un stil sobru, perfect organizat, în

¹⁸ Hubert Schmidt, *op. cit.*, 43, pl. 21-22; Dodd-Oprîțescu, *op. cit.*, fig. 1/1; Dragomir, *op. cit.*, fig. 20/1-4; 21/1,3; Ruxandra Alaiba, *Ceramica de tip Cucuteni C*, în „Cucuteni 120 - Valori universale”, 2004, p. 181-208, fig. 1/1-2.

¹⁹ Ștefan Cucuș, *op. cit.*, p. 63-91; Ioan Vasiliu, *Ceramica Cucuteni C din așezarea de la Vișoara-Mastacăn (com Târgu-Trotuș, jud. Bacău)*, în „Carpica”, XLIV, 2015, p. 33-52.

²⁰ C. Bem, *op. cit.*, p. 59

²¹ Ștefan Cucuș, *Faza Cucuteni B în zona subcarpatică a Moldovei*, 1999, fig. 28/23.

²² Ștefan Cucuș, *op. cit.*, 1977-1979, p. 66.

special în zona superioară a vaselor, pe buză și partea superioară a umărului.

Un motiv decorativ ce se întâlnește în toate cele trei faze ale culturii este motivul pectinat, incizii paralele, realizat cu un instrument dințat, atât pe exteriorul vasului cât și interior. Decorul vaselor constă în cele mai multe cazuri în creștături pe buză, realizate cu un instrument dur, sub forma unor linii scurte, paralele, adânci, perpendiculare, piezișe (fig. 1/5; 2/3-4,6; 3/4,8; 4/2; 5/1-2; 6/2,4-5,7; 7/2,5-6; 10/3,6; 12/4), sub buză (fig. 7/6), în unghi pe buză (fig. 3/2), alveole (fig. 1/2; 3/3; 12/3), impresiuni cu un obiect dințat (fig. 8/7; 9/1; 12/9). Vase cu motive decorative asemănătoare sunt semnalate în faza A-B și în stațiunile Huși²³, Ripiceni-Holm²⁴, Corlăteni²⁵.

Exterior, sub buză, la unele vase au fost practicate alveole paralele (fig. 1/1,5), șiruri de impresiuni orizontale și verticale paralele (fig. 9/1), rotunde (fig. 6/4; 10/2,5-6), dreptunghiulare (fig. 6/7), aliniate cu muchia buzei, precum și grupări de butoni mici, rotunzi, *au repoussé*, ce se repetă de jur - împrejurul buzei vasului (fig.1/2; 2/6; 6/5; 12/5), striatii, incizii (fig. 2/3).

Linia ce unește gâtul vasului de umăr este subliniată printr-un șir de creștături piezișe, alveole ovale urmate sau nu de benzi striate orizontale bordate și jos cu alveole (fig. 6/3,5/6). Pe umăr motivele decorative sunt diverse: impresiuni arcuite (fig. 1/4; 4/4; 9/4) șiruri de alveole ovale (fig.4/1,6/7), rotunde (fig.5/1,3,6), rectangulare (fig.8/9), triunghiulare (fig.6/1,5,8; 8/1), striatii sau incizii (fig. 2/4; 3/3-7; 5/1,3,6-7; 7/1-7; 9/1-5; 10/1-7).

Decorul utilizat la începutul fazei A-B are multe elemente comune cu cel din faza A de la Drăgușeni²⁶: benzi striate în valuri, ghirlande, pe umărul sau gâtul vasului, însoțite de șiruri de împunsături, dispuse regulat sau nu, în unghi.

Ornamentul cu motivul brăduț/schelet de pește/în căpriori, cu zig-zag pe buza aceluiași vas (fig. 8/7), constituie un motiv specific fazei A-B. Acest motiv nou, este în fapt o sumă de impresiuni realizate cu un instrument dințat, dispuse unghiular, orizontal pe umărul vasului. Acest decor se găsește la începutul fazei A-B la Huși²⁷, Ripiceni²⁸, Cucuteni-Băiceni-Dâmbul Morii²⁹, este prezent și la Vorniceni pe mai multe fragmente de vase cu scoică în pastă, atât de culoare cenușie (fig. 8/10) cât și gălbui-bej, cu calcar în pastă (fig. 8/7).

În faza A-B, tehnica decorului în relief este tot mai mult folosită, fapt ce conduce către o simplificare a decorului³⁰. În cadrul evoluției acestei categorii ceramice în această fază sunt tot mai mult folosite proeminențele (fig. 1/7; 11/2,4-6,8-9; 12/1-2,6), pastilele rotunde (fig. 12/3), aplatizate, albiate (fig. 11/3; 12/7) tortițe perforate (fig. 1/1,7), sau doar mimate (fig. 11/2), proeminențe conice (fig. 11/8/9; 12/2), ce se întâlnesc și în alte așezări de fază A-B la Corlăteni, Traian-Dealul Fântânilor, Calu-Piatra Șoimului³¹ și apoi în faza B și sub forma proeminențelor zoomorfe. Remarcați prima dată la Corlăteni³², observăm prezența unor mici butoni *au repoussé*, grupați câte 3-4-5 sau pe marginea buzei vasului de jur-împrejur (fig.1/2; 2/6; 6/5), în relief (fig. 12/3), cum de altfel sunt și la Traian-Dealul Fântânilor³³.

La Vorniceni, pe fragmente ceramice cucuteniene pictate și nepictate, s-a găsit

²³ Attila Laszló, *op. cit.*, p. 19, fig. 10.

²⁴ Aurel Melniciuc, *Ceramica de tip Cucuteni C din așezările de fază A-B a Culturii Cucuteni din județul Botoșani*, în „Acta Moldaviae Septentrionalis”, IX, 2010, p. 25-42, fig. 1/5-6.

²⁵ Stefan Cucos, *Ceramica de tip C din aria culturii Cucuteni*, în *Mem. Antiq.*, IX-XI, p. 63-92, fig. 1/7; 2/6.

²⁶ Silvia Marinescu-Bîlcu, Alexandra Bolomey, *op. cit.*, p. 104-110, fig. 151-155.

²⁷ Attila Laszló, *op. cit.*, p. 19.

²⁸ Aurel Melniciuc, *op. cit.*, fig. 4/1.

²⁹ Marin Dinu, *Principalele rezultate ale cercetărilor arheologice de la Băiceni-Dâmbul Morii, com. Cucuteni (1961-1966)*, în „Cucuteni 120 - Valori universale”, 204, p.31-56, fig. 9/1-3.

³⁰ Ann Dodd-Oprîtescu, *op. cit.*, p. 549.

³¹ Stefan Cucos, *op. cit.*, p. 70; Cătălin Bem, *op. cit.*, p. 58-70.

³² Ion Nestor et alii, *Săpăturile de pe șantierul Valea Jijiei*, în SCIV, 2, 1951, 1, p. 72.

³³ Cătălin Bem, *op. cit.*, fig. 260/3-4; 262/3-4; 263/2.

imprimată în pasta moale a vasului sfoară răsucită. Acest procedeu însă nu a fost utilizat în acest sit pentru decorarea vaselor tip Cucuteni C.

Coexistând în același spațiu, cucutenienii și producătorii ceramici de tip Cucuteni C s-au influențat reciproc, atât în ceea ce privește tehnica de execuție, formele vaselor, cât și tehnica decorativă. Acest fapt este mai accentuat în aria estică, zona de proveniență a ceramicii de tip C, unde procentul acestei categorii este mai mare. Rezultatul influențelor de o parte și de cealaltă a contribuit la apariția unei specii ceramice noi, așa numita ceramică de interferență sau ceramica de sinteză. Regăsim la această ceramică de sinteză atât caracteristici ale ceramicii Cucuteni, cât și ale ceramicii tip C. Acestea privesc modul de realizare a pasteii, arderea oxidantă, preluarea unor forme ceramice, motive și tehnici decorative cucuteniene.

La Vorniceni, în categoria ceramicii de interferență, există ambele grupe amintite de A. Nițu³⁴:

- 1) categoria cu pastă și decor tip Cucuteni C și decor cu elemente cucuteniene;
- 2) categoria cu pastă și forme cucuteniene, dar cu decor tip Cucuteni C.

Tehnica superioară de realizare a ceramicii cucuteniene - pastă, modelare, ardere oxidantă, ornamentarea vaselor a - contribuit la acest proces de "cucutenizare" a ceramicii de tip C, fenomen constatat încă din faza A la Drăgușeni³⁵, Berești³⁶, Dumești³⁷.

Încadrându-se în categoria ceramicii de interferență este unul dintre fragmentele de vas tip Cucuteni C, modelat din pastă cu scoică pisată, de culoare negru-cenușiu (fig.1/2) și care face parte din prima categorie amintită mai sus. Este particular prin faptul că a fost atent decorat atât interior cât și exterior asemeni ceramicii cucuteniene. Pe buză au fost relizate mici alveole, iar interior, la limita superioară sunt două șiruri de alveole rotunde. Exterior cei cinci butoni *au repoussé* sunt încadrați lateral de câte trei șiruri de alveole, iar dedesupt sunt alte două șiruri asemănătoare. Recunoaștem aici preluarea ideii de decorare a buzei vasului pe interior, specifică culturii Cucuteni, adaptată pe ceramica tip C, uzând de mijloacele specifice acesteia, încadrându-se astfel în acel proces de cucutenizare ce se manifestă acum.

În aceeași categorie cu pastă de tip Cucuteni este un fragment de pahar/cupă, modelat din pastă de categorie inferioară, poroasă, ce are în pastă fragmente de ceramică pisată, de culoare cenușie, ușor gălbuie. Are înălțimea de 9 cm, diametrul gurii de 8 cm, al bazei de 6 cm. Corpul este arcuit, buza subțiată, fundul plat (fig. 13/1).

Din categoria cu pastă și forme cucuteniene s-au găsit două fragmente. Pe unul din fragmente din pastă cucuteniană s-a aplicat decor tip Cucuteni C: impresiuni în șiruri verticale și incizii (fig.10/7).

Iar pe un fragment de castronel, de asemenea din pastă cucuteniană, densă, arsă oxidant, s-au practicat șiruri de înțepături, specifice ceramicii de tip C (fig.8/5).

Depersonalizarea ceramicii Cucuteni se constată și prin renunțarea la degresantul cu scoică, tipic pentru ceramica de tip Cucuteni C, și preluarea în schimb a formelor, motivelor decorative cucuteniene, fapt ce se accentuează în faza B a culturii Cucuteni³⁸.

³⁴ Anton Nițu, *Continuitatea ceramicii pictate între culturile Cucuteni-Tripolie și Gorodsk-Usatovo (Horodiștea-Foltești)*, în „Cercetări Istorice”, VIII, p. 154.

³⁵ Aristotel Crîșmaru, *op. cit.*, fig. 42/1

³⁶ Ion Dragomir, *op. cit.*, fig. 21/3.

³⁷ Ruxandra Alaiba, *Complexul cultural Cucuteni-Tripolie. Meșteșugul olăritului*, Iași, 2007, pl. 47/1-3.

³⁸ Ann Dodd-Oprișescu, *op. cit.*, p. 549-550; Ovidiu Cotoi, *Observații privitoare la tehnologia și materiile prime utilizate la prepararea pasteii ceramicii Cucuteni C*, în „Annales Universitatis Apulensis”, Seria Historica, 11, 2007, 1, p.155.

CERAMIC TYPE CUCUTENI C FROM VORNICENI, POD IBĂNEASA

At the archaeological site Vorniceni, Pod Ibăneasa was found the presence of a small amount of type C ceramic, but also quite diverse. Other than that, the ceramic which has seashells in its paste, there is also ceramic with organic materials and crushed shreds. In the A-B phase, we see a diversification of forms in the ceramics, we find the ceramic synthesis with both characteristics of Cucuteni ceramic and also the phase C ceramic.

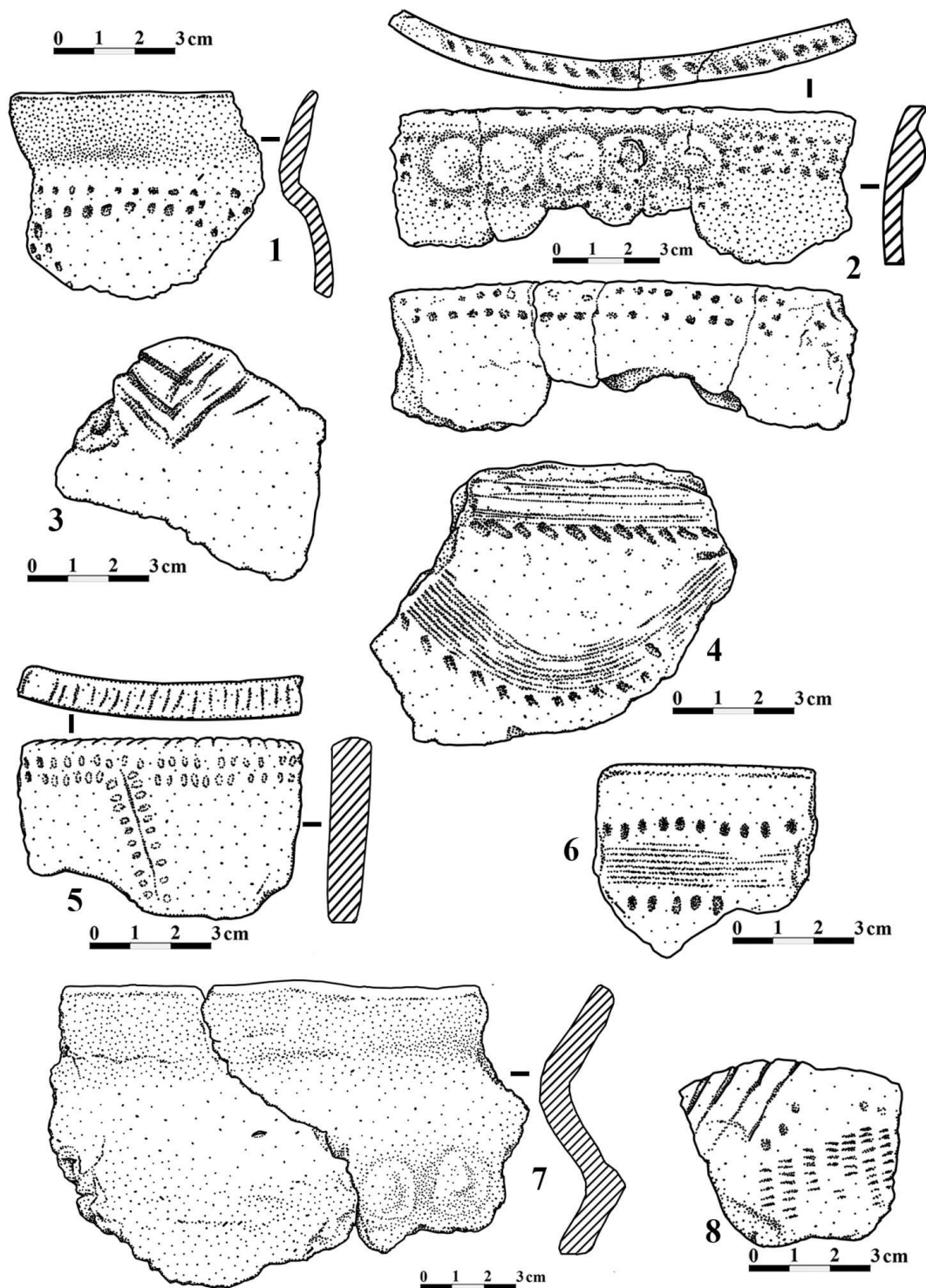

Fig. 1. Ceramică de tip Cucuteni C.

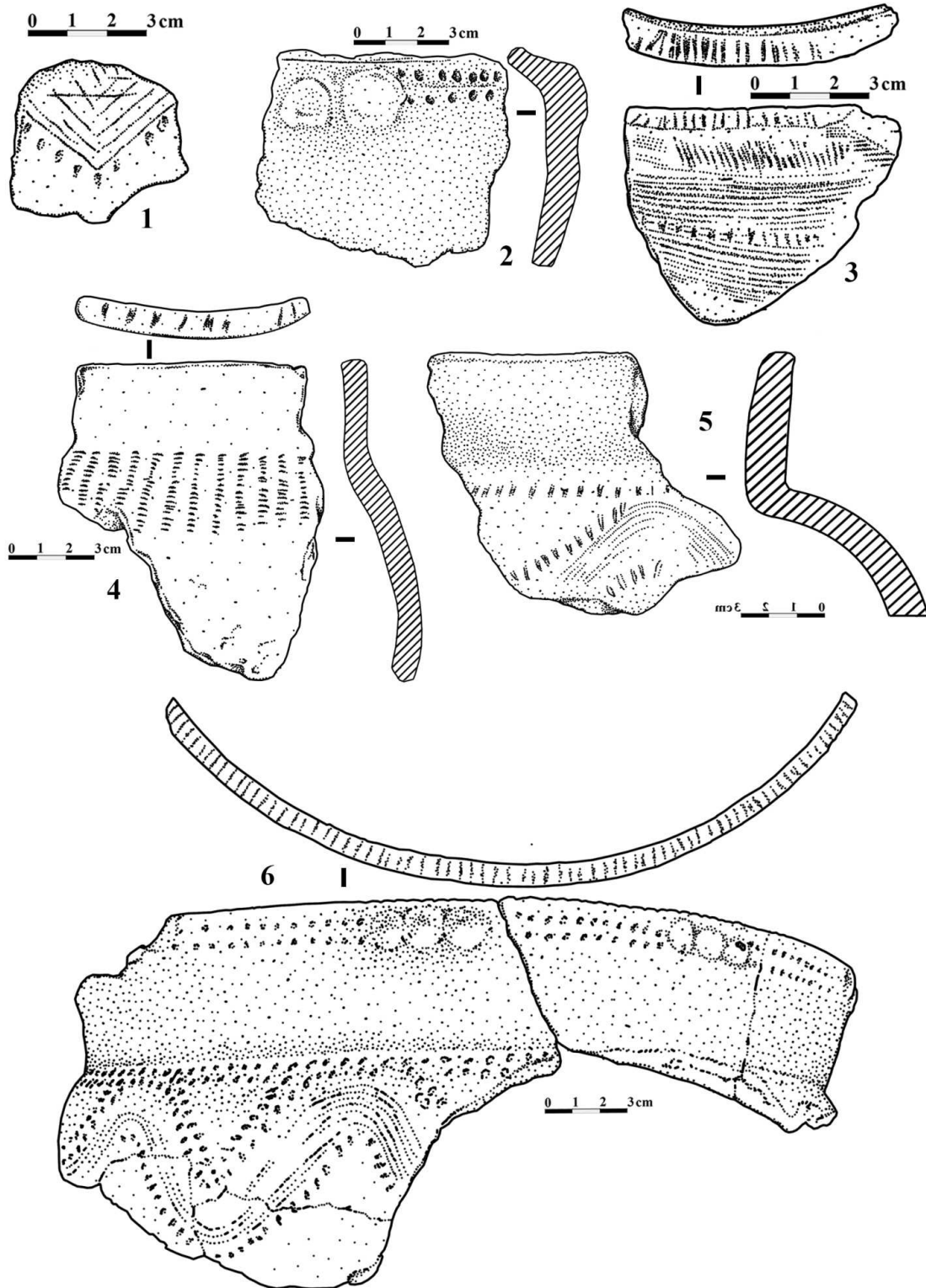

Fig. 2. Ceramică de tip Cucuteni C.

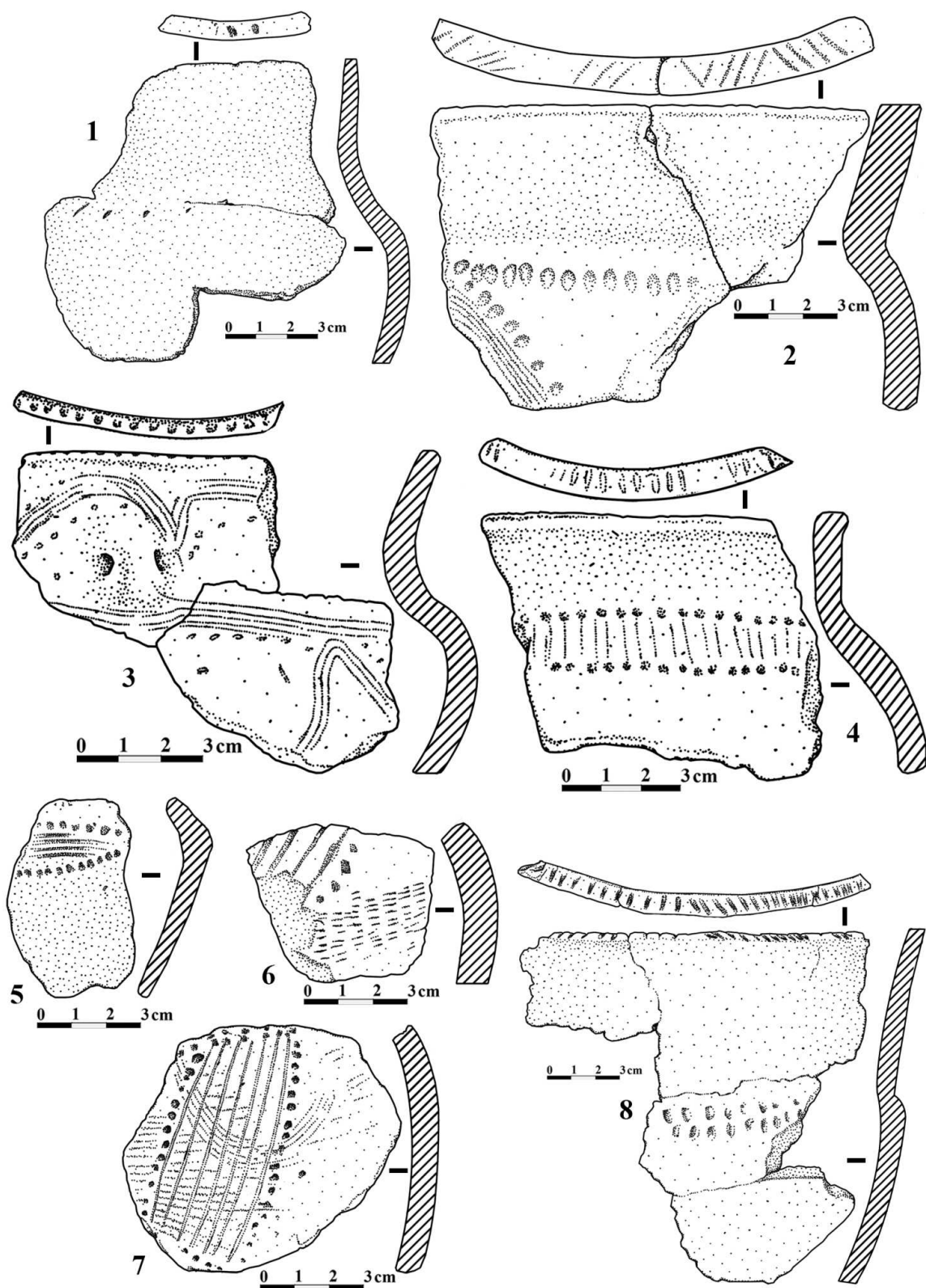

Fig. 3. Ceramică de tip Cucuteni C.

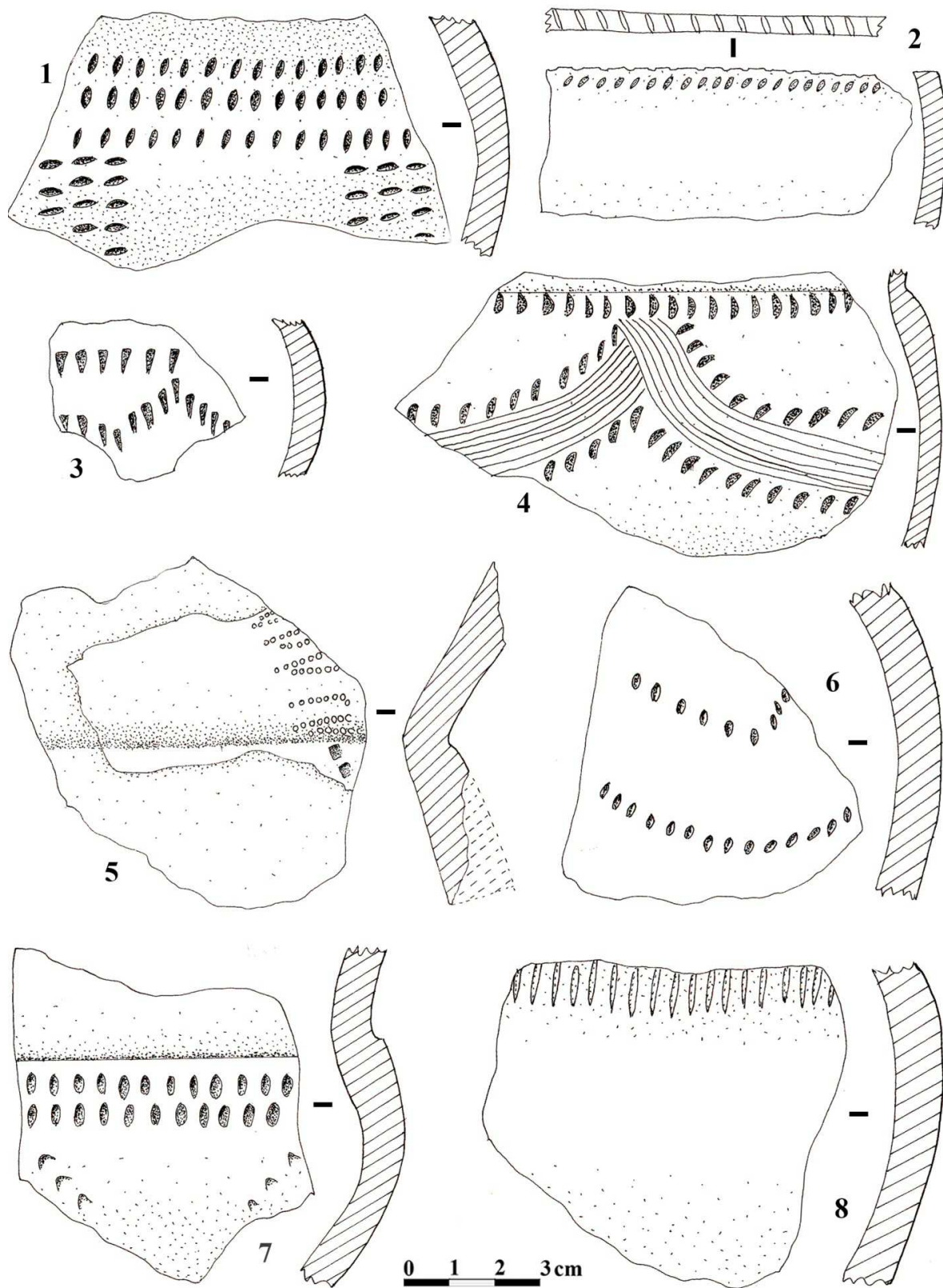

Fig. 4. Ceramică de tip Cucuteni C.

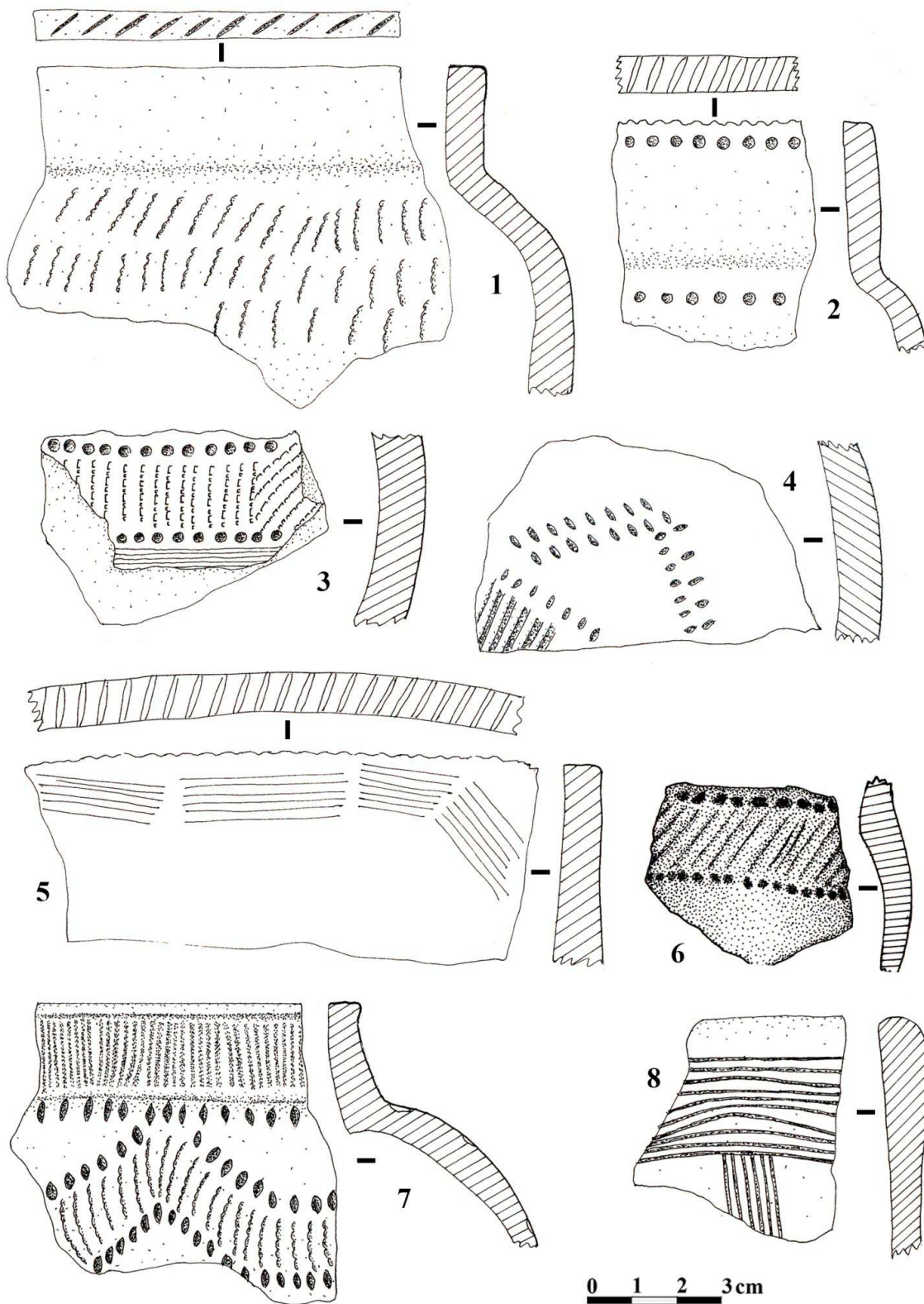

Fig. 5. Ceramică de tip Cucuteni C.

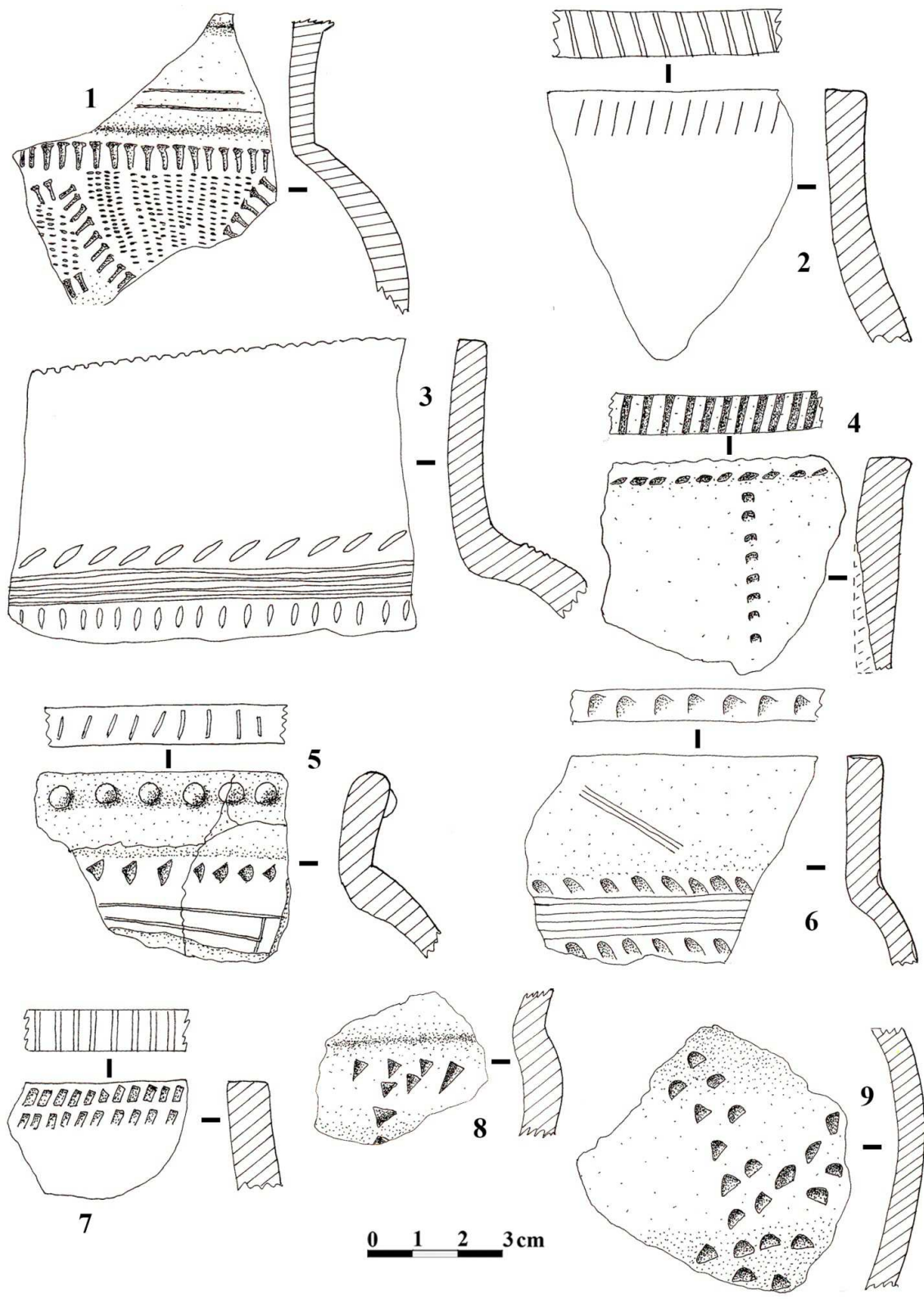

Fig. 6. Ceramică de tip Cucuteni C.

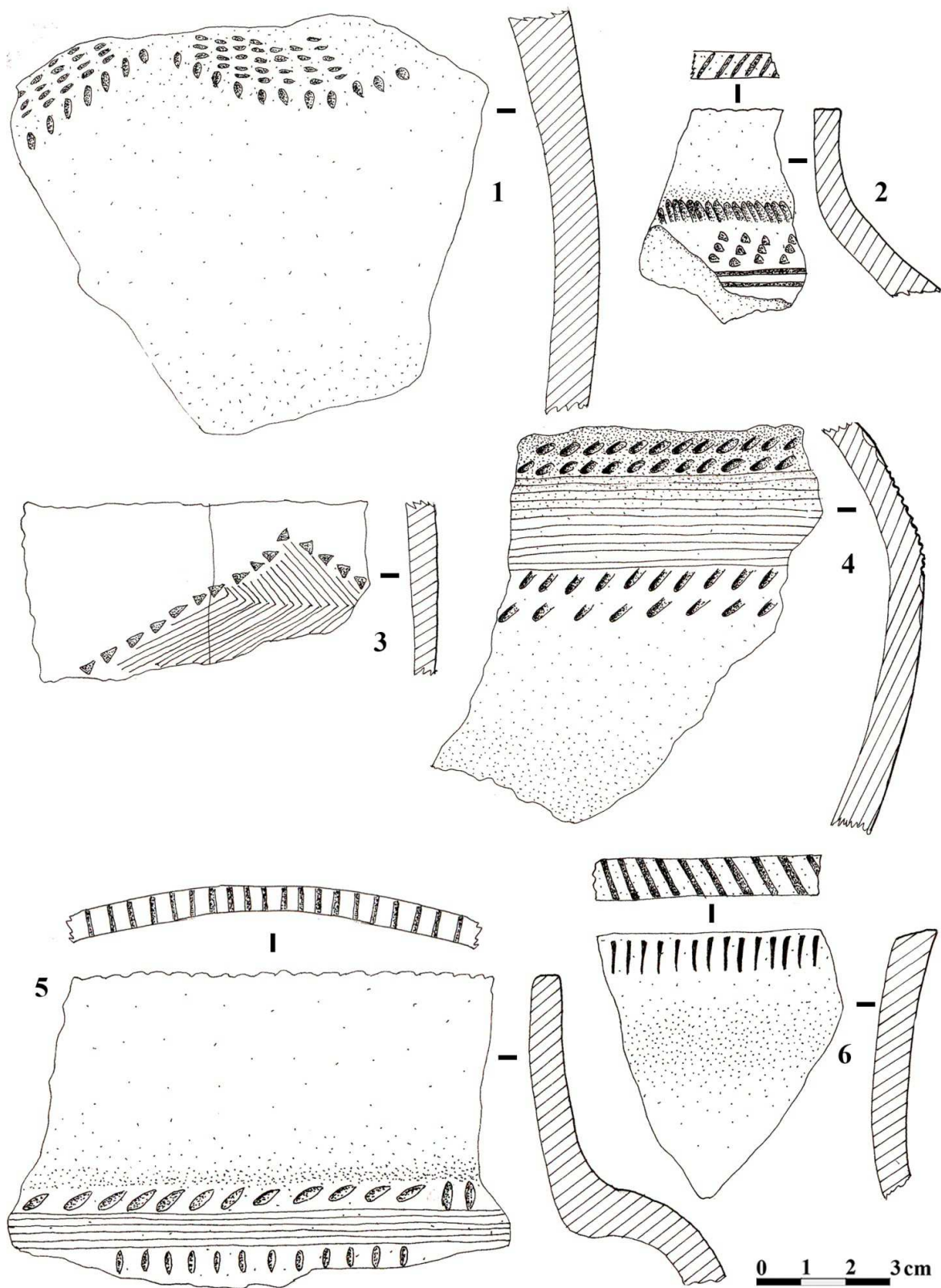

Fig. 7. Ceramică de tip Cucuteni C.

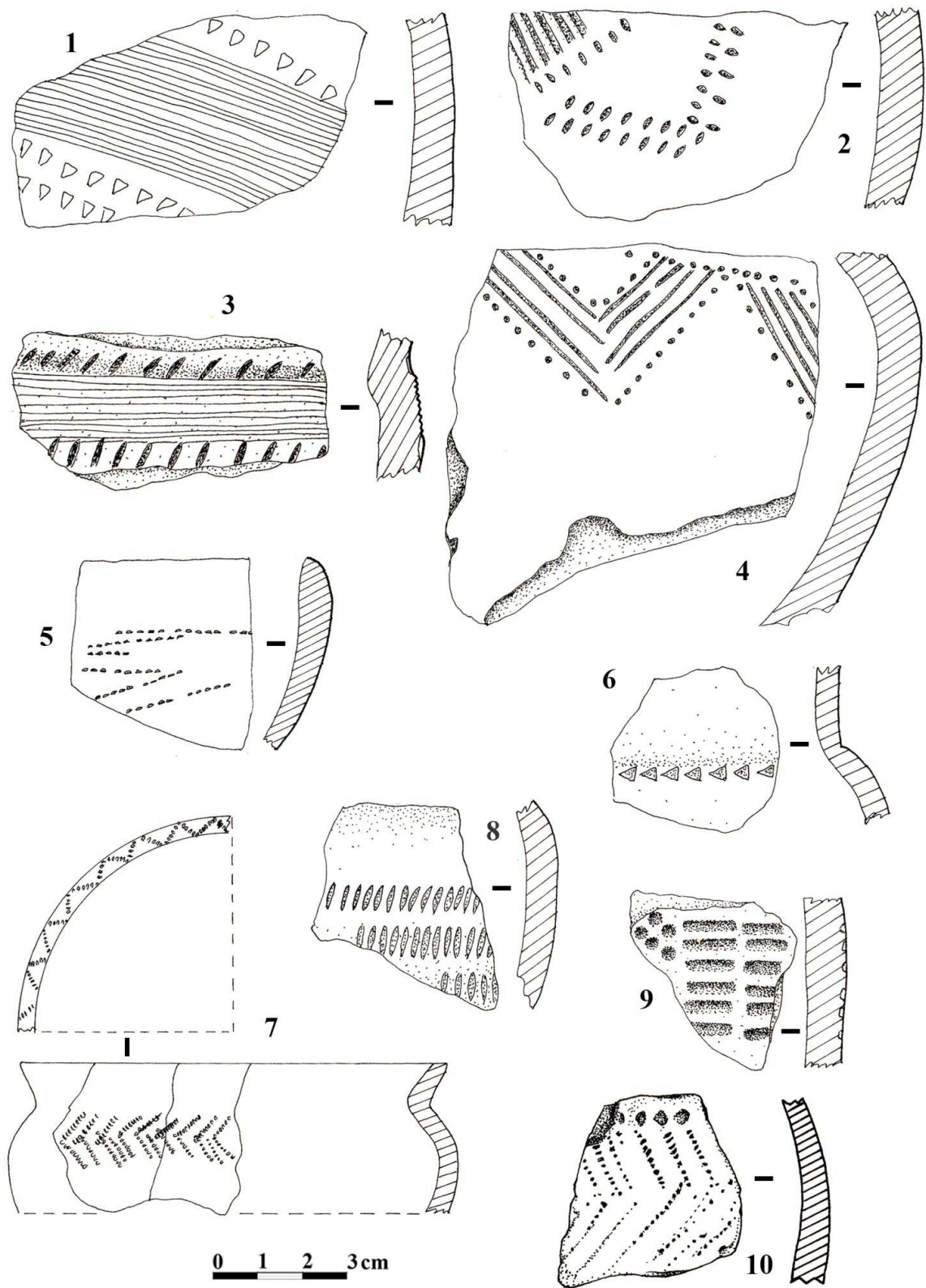

Fig. 8. Ceramică de tip Cucuteni C.

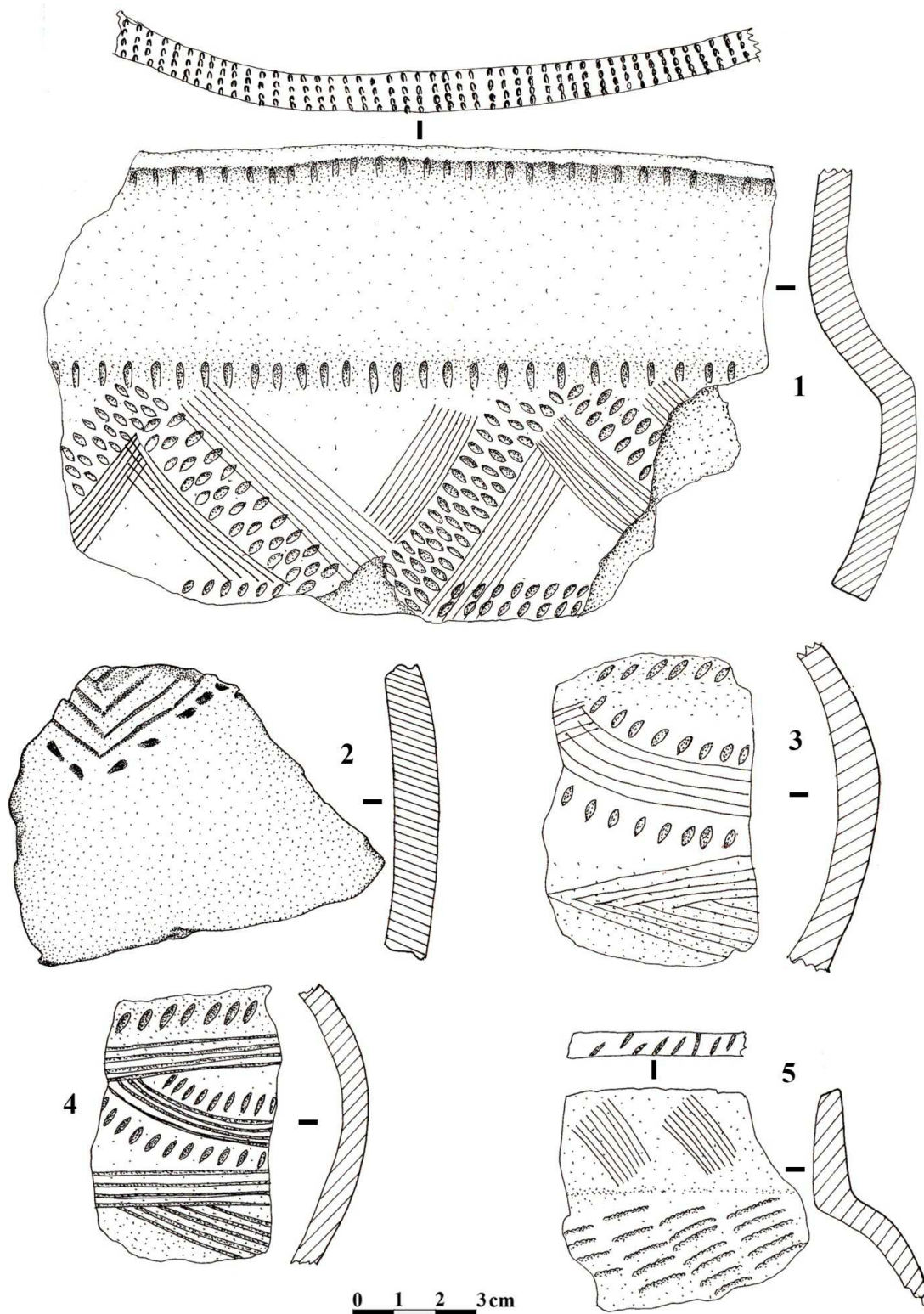

Fig. 9. Ceramică de tip Cucuteni C.

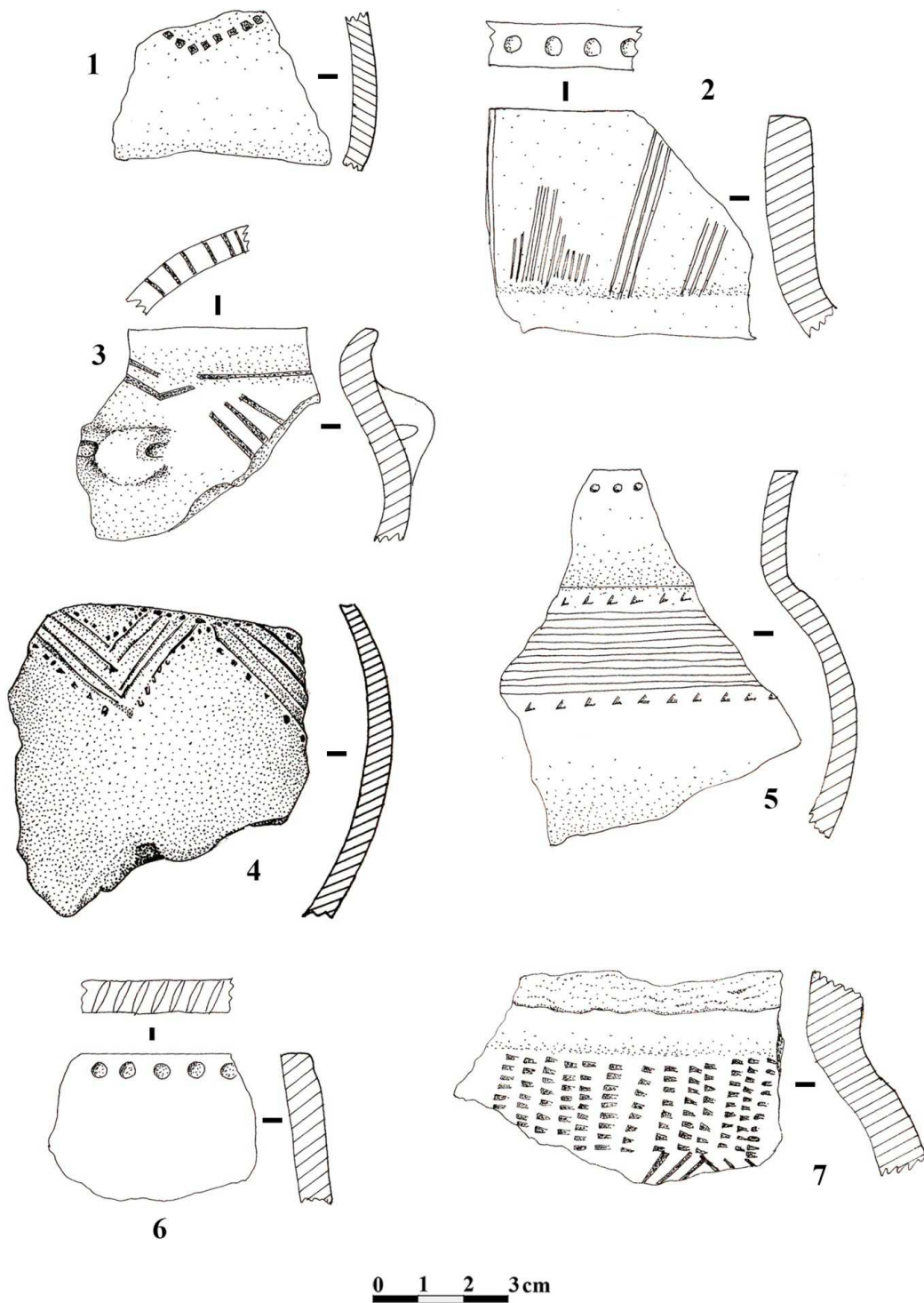

Fig. 10. Ceramică de tip Cucuteni C.

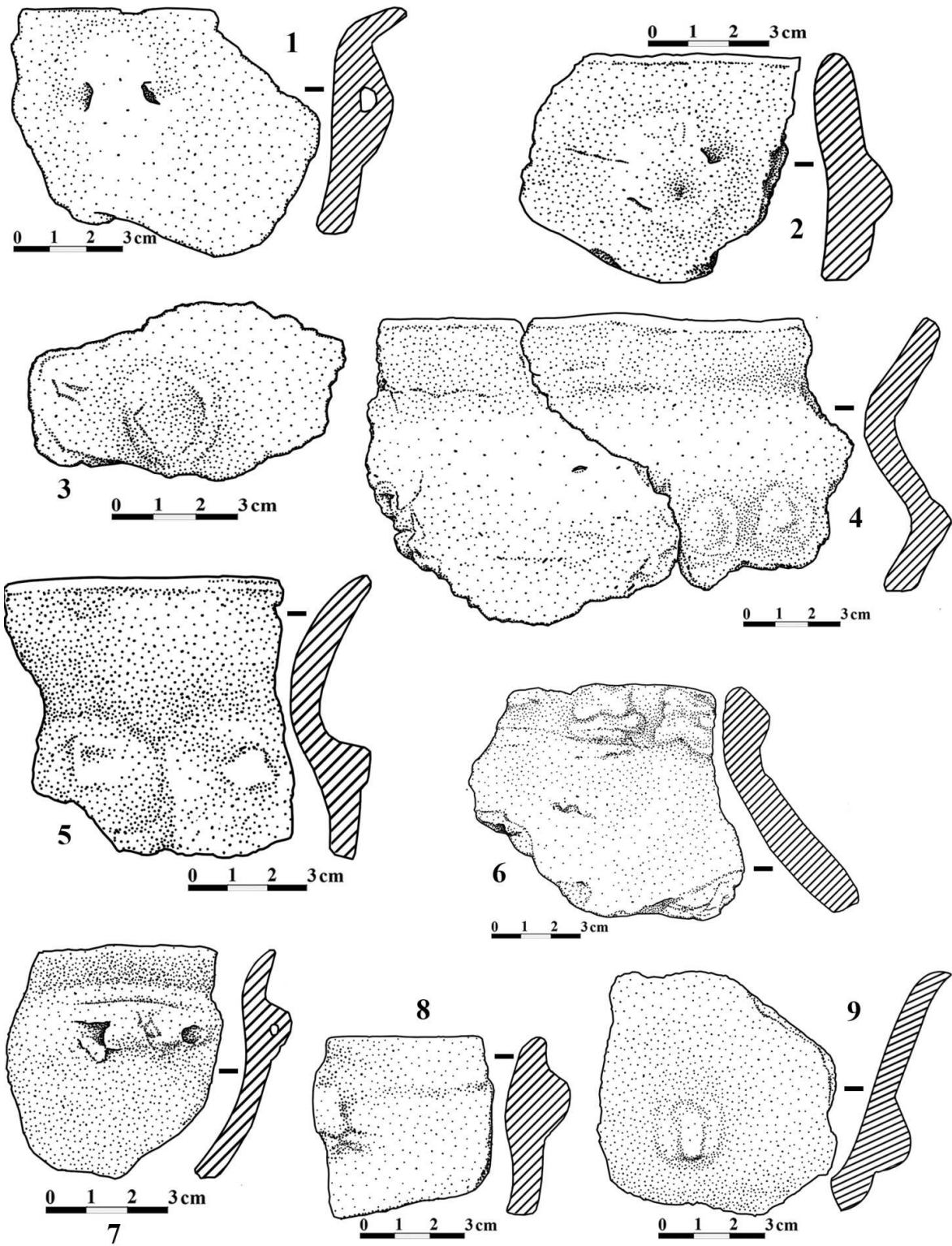

Fig. 11. Ceramică de tip Cucuteni C.

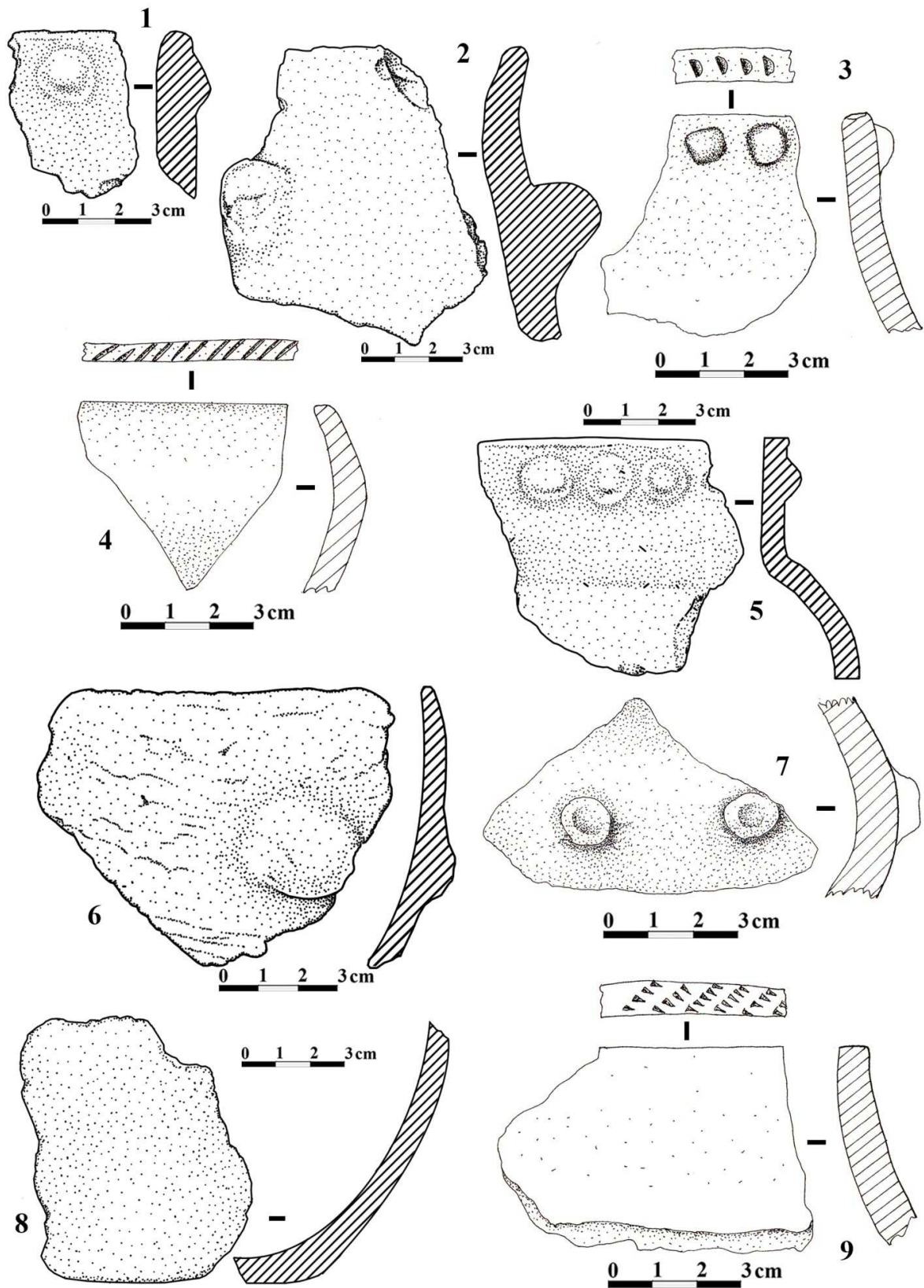

Fig. 12. Ceramică de tip Cucuteni C.

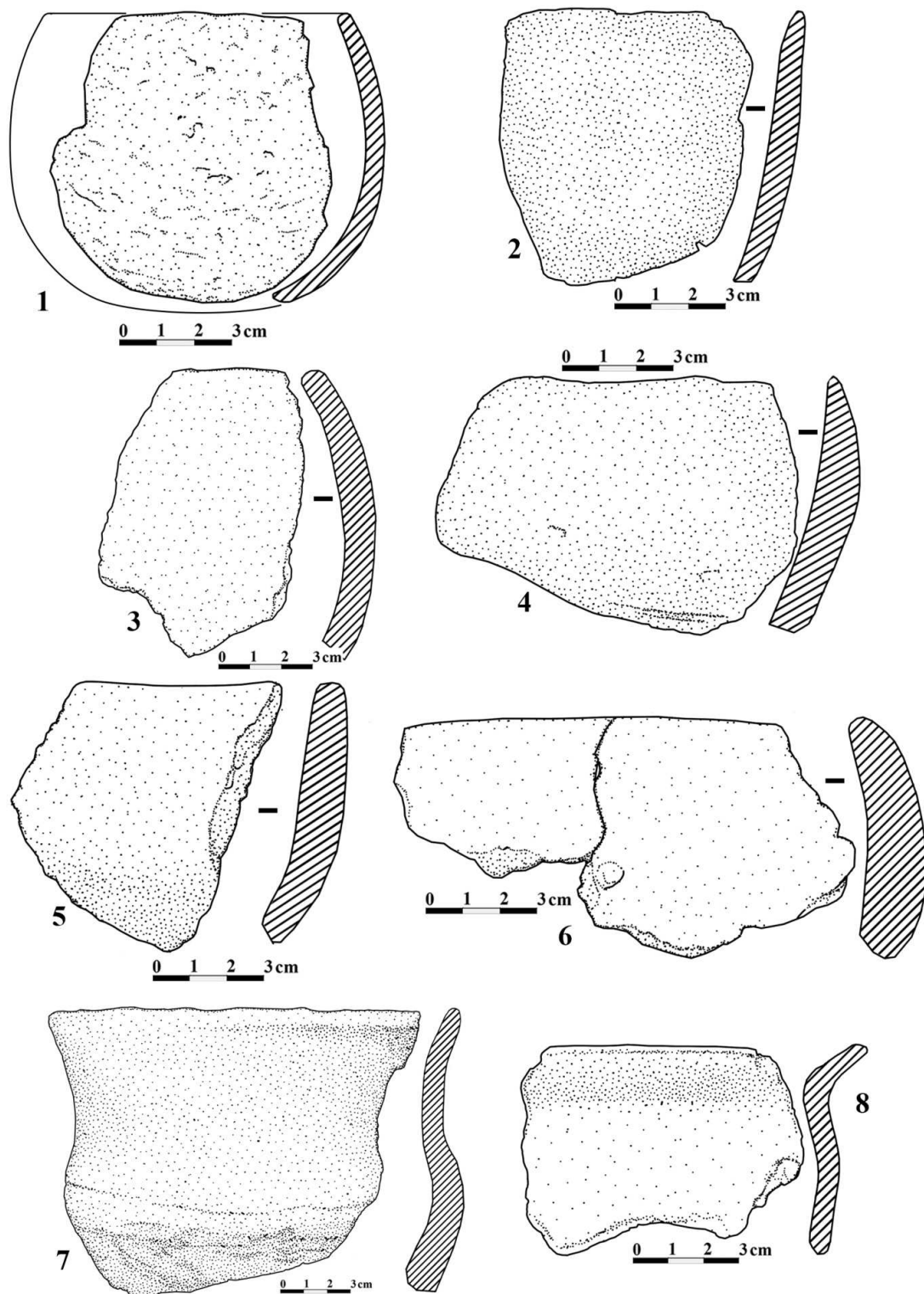

Fig. 13. Ceramică de tip Cucuteni C.

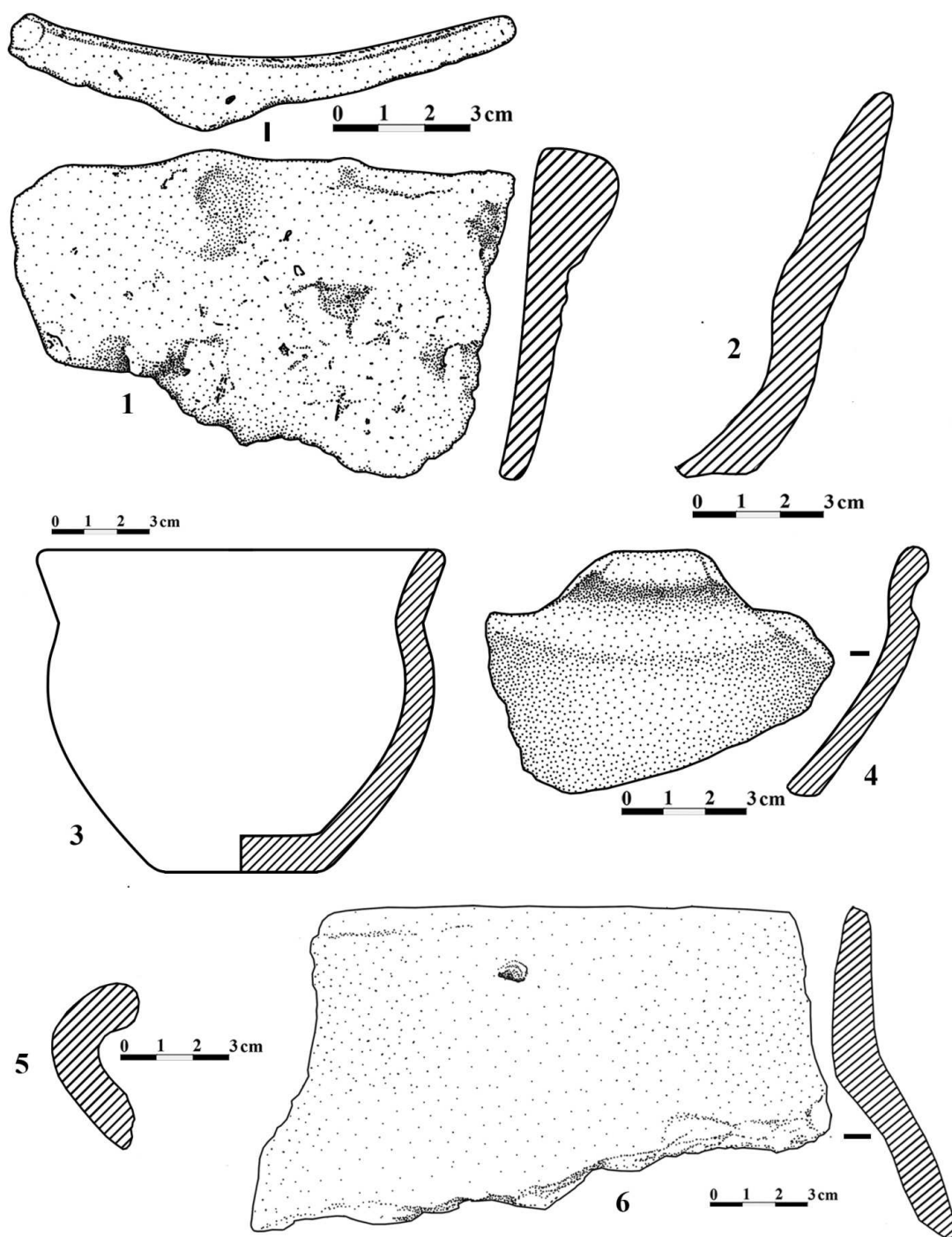

Fig. 14. Ceramică de tip Cucuteni C.